

ENERGETICKÁ EFEKTÍVNOSŤ

Znižovanie spotreby energie a koniec plytvania majú pre EÚ čoraz väčší význam. Vedúci predstavitelia v roku 2007 stanovili pre EÚ cieľ znížiť ročnú spotrebu energie do roku 2020 o 20 %. Opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti sú stále viac uznávané ako prostriedok nielen na dosiahnutie udržateľného zásobovania energiou, znižovanie emisií skleníkových plynov, zvýšenie bezpečnosti dodávok a zníženie nákladov na dovoz, ale aj na podporu konkurencieschopnosti EÚ. Energetická efektívnosť je preto strategickou prioritou Európskej únie a platí zásada, že energetická efektívnosť je prvoradá. V súčasnosti sa rokuje o budúcom politickom rámci po roku 2030.

PRÁVNY ZÁKLAD

Článok 194 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

VÝSLEDKY

A. Všeobecný rámec

Svoj prvý Akčný plán pre energetickú účinnosť: využitie potenciálu ([COM\(2006\)0545](#)) uviedla Komisia v roku 2006. Tento akčný plán mal zmobilizovať širokú verejnosť, tvorcov politik a účastníkov trhu a pretvoriť vnútorný trh s energiou tak, aby občanom EÚ zabezpečil energeticky najúčinnjšiu infraštruktúru (vrátane budov), výroby (vrátane spotrebičov a automobilov) a energetické systémy na svete. Cieľom akčného plánu bolo udržať pod kontrolou a znížiť dopyt po energii a prijať ciele opatrenia v oblasti spotreby a zásobovania tak, aby sa ročná spotreba primárnej energie do roku 2020 (v porovnaní s predpokladanou spotrebou energie na rok 2020) znížila o 20 %. Keď však EÚ dosiahla cieľ vo výške 20 % len spoločne, Komisia zareagovala tak, že ciele energetickej účinnosti stanovila za hlavné ciele stratégie Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a v roku 2011 vypracovala nový komplexný plán energetickej účinnosti ([COM\(2011\)0109](#)).

Súčasný rámec energetickej efektívnosti tvorí niekoľko smerníc, ktorých revízia práve prebieha alebo sa plánuje. Smernicou o energetickej efektívnosti ([2012/27/EÚ](#)), ktorá nadobudla účinnosť v decembri 2012, sa od členských štátov vyžaduje, aby si stanovili orientačné národné ciele energetickej efektívnosti tak, aby EÚ dosiahla svoj hlavný cieľ, ktorým je zníženie spotreby energie do roku 2020 o 20 %. V záujme dosiahnutia úspor energie môžu členské štáty tieto minimálne požiadavky sprísniť. Smernicou sa zavádza aj záväzný súbor opatrení na pomoc členským štátom pri dosahovaní tohto cieľa a stanovujú sa právne záväzné pravidlá pre koncových spotrebiteľov a dodávateľov

energie. Ďalšie normy energetickej účinnosti výrobkov a energetickej hospodárnosti budov boli stanovené smernicou o ekodizajne ([2009/125/ES](#)), smernicou o označovaní v oblasti energetickej účinnosti ([2010/30/EÚ](#)) a smernicou o energetickej hospodárnosti budov ([2010/31/EÚ](#)).

V roku 2014 zverejnila Komisia oznámenie ([COM\(2014\)0520](#)) o energetickej efektívnosti, v ktorom dospela k záveru, že treba ďalšie úsilie zo strany členských štátov, pretože z jej analýzy vyplynulo, že približne 18 – 19 % úspor energie do roku 2020 nebude EÚ môcť dosiahnuť. Podľa správy o pokroku pri vykonávaní smernice o energetickej efektívnosti ([COM\(2015\)0574](#)), ktorá bola zverejnená 18. novembra 2015, majú členské štáty do roku 2020 dosiahnuť úspory primárnej energie len vo výške 17,6 %. Preto Komisia v Správe o stave energetickej únie za rok 2015 ([COM\(2015\)0572](#)) oznámila revíziu smerníc o energetickej efektívnosti.

30. novembra 2016 predložila Komisia balík návrhov s názvom Čistá energia pre všetkých Európanov ([COM\(2016\)0860](#)) s cieľom uviesť právne predpisy EÚ v oblasti energetiky do súladu s novými cieľmi v oblasti klímy a energie do roku 2030 a prispieť k dosiahnutiu cieľov v oblasti energetickej únie z roku 2015 ([COM\(2015\)0080](#)). Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti je jednou z hlavných zásad energetickej únie s cieľom zaistiť v EÚ bezpečné, udržateľné, konkurencieschopné a cenovo dostupné zásobovanie energiou. V revidovanej smernici navrhuje Komisia ambiciózný 30 % cieľ energetickej účinnosti do roku 2030. V januári 2018 Parlament zmenil a doplnil návrh Komisie na revíziu smernice o energetickej efektívnosti s cieľom celkovo zvýšiť ambicióznosť návrhu. Po rokovaníach s Radou bola v novembri 2018 dosiahnutá dohoda o znížení spotreby energie na úrovni EÚ do roku 2030 o 32,5 %.

B. Kogenerácia

Keď v decembri 2012 nadobudla účinnosť smernica o energetickej efektívnosti, bola predchádzajúca smernica o kogenerácii (2004/8/ES) zrušená. Na základe smernice o energetickej efektívnosti sa od členských štátov vyžaduje, aby posúdili potenciál vysoko účinnej kombinovanej výroby a diaľkového vykurovania a chladenia na svojom území a výsledky oznámili Komisii a aby tiež vykonali analýzu nákladov a prínosov na základe klimatických podmienok, ekonomickej uskutočniteľnosti a technickej vhodnosti (s určitými výnimkami). V balíku o energetickej únii zo 16. februára 2016 uviedla Komisia stratégiu EÚ pre vykurovanie a chladenie ([COM\(2016\)0051](#)). Stratégia zahŕňa plány na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov, zlepšenie prepojení elektrických systémov a systémov diaľkového vykurovania, čím sa významne zvýši využívanie energie z obnoviteľných zdrojov, a plány na podporu opätovného využívania odpadového tepla a chladu z priemyslu. Legislatívne ustanovenia pre túto stratégiu sa nachádzajú v balíku Čistá energia pre všetkých Európanov.

C. Energetická hospodárnosť budov

[Smernica o energetickej hospodárnosti budov \(2010/31/EÚ\)](#) obsahuje niekoľko ustanovení na zvýšenie energetickej účinnosti nových i existujúcich budov. Hlavné ustanovenia tejto smernice obsahujú požiadavky v súvislosti:

- so spoločným všeobecným rámcom pre metodiku výpočtu integrovanej energetickej hospodárnosti budov a jednotiek budov,

- s uplatňovaním minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť nových budov a nových jednotiek budov, napríklad stanovením, že do 31. decembra 2020 musia mať všetky nové budovy takmer nulovú spotrebu energie,
- s uplatňovaním minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť predovšetkým u: jestvujúcich budov a prvkov budov, ktoré majú prejsť zásadnou obnovou, a technických systémov budov pri každej inštalácii, výmene alebo modernizácii,
- s energetickou certifikáciou budov alebo jednotiek budov, pravidelnou kontrolou vykurovacích a klimatizačných systémov v budovách a nezávislými systémami kontroly na účely energetickej certifikácie a vypracovania správ o inšpekcii.

30. novembra 2016 predložila Komisia návrh na revíziu smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov v rámci širšieho balíka s názvom Čistá energia pre všetkých Európanov ([COM\(2016\)0860](#)), ktorým by sa malo podporiť dosiahnutie cieľov v oblasti klímy a energetiky do roku 2030. Podľa údajov Komisie predstavuje energetická spotreba budov 40 % z celkovej spotreby energie a 36 % emisií CO₂ v EÚ. V súčasnosti má približne 35 % budov v EÚ viac ako 50 rokov. Zvýšením energetickej úspornosti budov by sa celková spotreba energie v EÚ mohla znížiť o 5 – 6 % a emisie CO₂ o približne 5 %.

V smernici sa od členských štátov vyžaduje, aby zaviedli dlhodobé vnútroštátne stratégie na podporu obnovy svojich budov. Stanovuje sa v nej, že každý členský štát má ako nákladovo efektívny prínos k dosiahnutiu európskych cieľov energetickej efektívnosti (napríklad znížiť emisie CO₂ v EÚ o 80 – 95 % v porovnaní so stavom v roku 1990) zabezpečiť dekarbonizovaný fond budov vysokej energetickej úspornosti.

Zároveň bola predstavená aj iniciatíva Inteligentné financovanie inteligentných budov ([COM\(2016\)0860 – príloha I](#)). Zameriava sa na analýzu toho, ako stimulovať verejné a súkromné investície do energetickej hospodárnosti budov a ako vyslať trhu signál dôvery a povzbudiť investorov k tomu, aby venovali pozornosť energetickej účinnosti.

D. Energetická účinnosť výrobkov

V súvislosti s energetickou účinnosťou výrobkov boli na úrovni EÚ zavedené viaceré opatrenia, okrem iného:

- povinnosť uvádzať spotrebu energie a iných zdrojov na štítkoch a v štandardných informáciách o výrobkoch u energeticky významných výrobkoch so značným priamym alebo nepriamym vplyvom na spotrebu energie, ktoré upravuje [rámcová smernica 2010/30/EÚ](#). Osobitné smernice a nariadenia stanovujú požiadavky pre jednotlivé domáce spotrebiče. Označovanie kancelárskych zariadení a pneumatík upravujú osobitné nariadenia,
- požiadavky na ekodizajn výrobkov využívajúcich energiu, ktoré upravuje [rámcová smernica 2009/125/EC](#), ktorou sa prepracúva smernica 2005/32/ES, v znení zmien smernice 2008/28/ES. Vykonávacie nariadenia upravujú široký sortiment výrobkov, medzi ktoré patria ohrievače, vysávače, počítače, klimatizačné jednotky, umývačky riadu, svietidlá, chladničky a mrazničky, televízory a elektromotory.

Ako súčasť stratégie energetickej únie ([COM\(2015\)0080](#)) z februára 2015 navrhla Komisia revíziu uvedených smerníc o energetickej účinnosti výrobkov. [Nariadenie 2017/1369](#) zverejnené v júli 2017 stanovuje nový rámec pre označovanie energetickej účinnosti s cieľom stanoviť lehoty na nahradenie súčasných tried A+, A++ a A+++ a A+++ stupnicou od A po G.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Parlament neustále vyzýva na ambicióznejšie ciele v oblasti energetickej efektívnosti a na prísnejšiu reguláciu. Vo svojom uznesení z 15. decembra 2010 o revízii akčného plánu pre energetickú efektívnosť ([P7_TA\(2010\)0485](#)) jasne vyjadril, že by sa mal prijať záväzný cieľ energetickej efektívnosti najmenej 20 % do roku 2020.

V roku 2012 zohrával Parlament kľúčovú úlohu pri rokovaní o smernici o energetickej efektívnosti ([COD/2011/0172](#)) a zabezpečil, aby sa požiadavky na národné stratégie renovácie budov a povinné energetické audity pre veľké podniky v konečnom kompromise s Radou zachovali. Takisto sa mu podarilo presadiť pozmeňujúci návrh požadujúci pravidlá pre mechanizmy reakcie na dopyt, ktoré spotrebiteľom energie umožnia prispôbovať svoju spotrebu energie dodacím podmienkam, a tak znižovať náklady na energiu.

V roku 2013 prijal Parlament uznesenie o vykonávaní a vplyve opatrení energetickej účinnosti v rámci politiky súdržnosti ([P7_TA\(2013\)0345](#)), v ktorej uvítal nové možnosti zo strany Európskych štrukturálnych a investičných fondov, a to najmä v stavebníctve. Parlament vyzval, aby sa prijali opatrenia na zvyšovanie povedomia a šírenie informácií, a zdôraznil potrebu budovať kapacity a rozvíjať technickú pomoc v tejto oblasti.

Parlament nedávno vo svojich uzneseniach s názvom Rámec pre politiku v oblasti zmeny klímy a energetickú politiku do roku 2030 ([P7_TA\(2014\)0094](#)), Konferencia OSN o zmene klímy 2014 – COP 20^[1] v Lime, Peru ([P8_TA\(2014\)0063](#)) a Smerom k novej medzinárodnej dohode o klíme v Paríži ([P8_TA\(2015\)0359](#)) opakovane vyzval Komisiu a členské štáty, aby stanovili záväzný cieľ 40 % spolu s jednotlivými sprievodnými národnými cieľmi. Zo všetkých troch uznesení jasne vyplýva, že ambiciózny cieľ v oblasti energetickej efektívnosti by priniesol pracovné príležitosti a úspory, zvýšil hospodársku konkurencieschopnosť, podporil inovácie, znížil závislosť od dovozu energie a zvýšil energetickú bezpečnosť. Po tom, ako Európska rada 23. októbra 2014 schválila cieľ 27 %, sa Parlament zameriava na stanovenie ambiciózneho cieľa v oblasti energetickej efektívnosti. 17. januára 2018 podporil Parlament 40 % zníženie spotreby energie v EÚ do roku 2030^[2]. 23. júna 2016 prijal Európsky parlament uznesenie o správe o vykonávaní smernice o energetickej efektívnosti ([P8_TA\(2016\)0293](#)) a dospel k záveru, že hoci súčasná smernica poskytuje rámec pre zníženie dopytu po energii, nebola dostatočne vykonávaná. Vyzval členské štáty, aby ju implementovali urýchlene a v plnej miere. Okrem toho uviedol, že dôrazné politiky v oblasti energetickej

[1]COP 20 sa vzťahuje na 20. všeobecnú konferenciu zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) na boj proti zmene klímy (pozri informačný list [2.5.2](#) – zmena klímy a životné prostredie).

[2]<http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180112IPR91629/meps-set-ambitious-targets-for-cleaner-more-efficient-energy-use>

efektívnosti by mohli EÚ umožniť dosiahnuť ciele v oblasti energetiky a klímy do roku 2016 v súlade s parížskou dohodou COP 21, a tak pomôcť pri zvyšovaní energetickej bezpečnosti znížením závislosti od vonkajších zdrojov energie.

V novembri 2016 predložila Komisia návrh na zmenu a doplnenie smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti. V decembri 2018 potom Európsky parlament a Rada prijali zmenenú smernicu o energetickej efektívnosti.

13. septembra 2016 prijal Európsky parlament uznesenie o stratégii EÚ v oblasti vykurovania a chladenia ([P8_TA\(2016\)0334](#)), v ktorom vyzval Komisiu, aby svoje kroky zamerala na opatrenia energetickej hospodárnosti budov určené najmä energeticky chudobným domácnostiam.

6. februára 2018 prijal Európsky parlament niekoľko nelegislatívnych odporúčaní, ktoré vypracoval jeho Výbor pre priemysel, výskum a energetiku ITRE. Parlament podporuje vzdelávacie programy na pomoc európskym občanom, aby porozumeli, ako môžu ušetriť viac energie. Okrem toho Parlament podporuje aspoň 50 % zvýšenie finančných prostriedkov určených na nízkoemisné energetické projekty^[3].

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

[3]<http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180202IPR97028/clean-energy-innovation-needs-a-change-of-mind-set>

